

12.04.2018

kuulemistilaisuus eu:n tietosuoja-asetuksesta johtuvista muutoksista asiakastietolakiin ja siihen liittyviin muihin lakeihin annettavaan hallituksen esitykseen

Sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteltu hallituksen esitys muutoksiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annettuun lakiin (159/2007) sekä siihen liittyviin muihin lakeihin. Lakiesitys on ollut lausuntokierroksella maaliskuussa 2017. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaanotti noin 180 lausuntoa. Yksittäiset lausunnot löytyvät valtioneuvoston hankeikkunasta. Lausuntopalautteet on otettu huomioon ja niiden pohjalta on tehty tarvittavat muutokset lakiesityksen pykäliin sekä yleis- ja yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Lausuntokierroksen jälkeen asiakastietolakiesitystä on täydennetty ja täsmennetty myös muilta osin. Esitykseen on tehty muun muassa EU:n yleisestä tietosuoja-asetuksesta johtuvia muutoksia. Tietosuoja-asetus säätelee laajasti henkilötietojen käsittelyä ja se on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä. Tietosuoja-asetuksen säännökset on implementoitava kansalliseen lainsäädäntöön ottaen huomioon tietosuoja-asetuksen sallima kansallinen liikkumavara.

Kuulemistilaisuudessa esitellään seuraavat asiakastietolakiluonnokseen lausuntokierroksen jälkeen tehtävät muutokset:

1. Esityksestä poistettaisiin asiakasrekisteriä koskeva pykälä. Aiemmassa asiakastietolakiesityksessä oli malli sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisestä rekisteristä. Esityksessä asiakastiedon hallinta olisi perustunut muun muassa käyttövaltuushallinnolle sekä asiayhteyden/hoitosuhteen todentamiselle.

EU:n tietosuoja-asetuksen 5 artiklassa todetaan, että henkilötiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä saa myöhemmin käsitellä näiden tarkoitusten kanssa yhteen sopimattomalla tavalla (käyttötarkoitussidonnaisuus). Jos tietoja käytetään muihin kuin alkuperäisiin käyttötarkoituksiin, se vaatii perusteen, esimerkiksi yksilön suostumuksen taikka lain säännöksen. Lisäksi EU:n tietosuoja-asetuksen mukaan sosiaali- ja terveystietojen käsittelyllä on erilaiset perusteet (tietosuoja-asetuksen 6 ja 9 artiklat).

Asiakas- ja potilastiedon tiedonhallintaa on säännelty kansallisessa lainsäädännössä useassa eri laissa: sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettu laki, sosiaalihuollon asiakasasiakirjalaki, potilaan asemasta ja oikeuksista annettu laki ja sosiaali- ja terveysministeriön asetus potilasasiakirjoista. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa säätelevät lukuisat sektorikohtaiset lait. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisten palvelujen säädöspohja sekä toiminnallisella että tiedonhallinnan tasolla on vähäistä.

Valmistelussa on todettu, että asiakas- ja potilastietojen luovuttaminen sosiaali- ja terveydenhuollon, eli kahden eri käyttötarkoituksen välillä, vaatii isompia muutoksia kuin mitä alun perin oli ajateltu. Asiakastietolakiluonnokseen suunniteltu malli yhteisestä rekisteristä, käyttövaltuuksien hallinnan ja asiayhteyden/ hoitosuhteen todentamisesta ei sellaisenaan riitä, vaan se edellyttää muutoksia myös sosiaali- ja terveydenhuollon muuhun lainsäädäntöön asiakastietolain lisäksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallintaa koskevaa valmistelua on tarkoitus jatkaa sosiaali- ja terveydenhuollon välisen asiakastietojen luovuttamisen helpottamiseksi sekä sote-integraation tukemiseksi. Se edellyttää, että jatkovalmistelussa tunnistetaan ne sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, joissa tosiasiaa tehdään yhteistyötä ja joissa tietojen on tarpeen liikkua. Sen lisäksi on tunnistettava ne kohdat, joissa ammattihenkilöt tarvitsevat tietoa toisiltaan. Yhden rekisterin malli ei ratkaise tätä kokonaisuutta.

2. Kanta-palveluiden rekisterinpitäjyyttä koskevia säännöksiä on tarkasteltu suhteessa tietosuojasetukseen. Niihin tehdään tietosuojasetuksesta aiheutuvat muutokset. Tämä koskee muun muassa Omatietovarannon ja reseptikeskuksen rekisterinpitäjyyttä.

Sosiaali- ja terveysministeriö järjestää asiasta kuulemistilaisuuden **2.5.2018 klo 12–14 Sonck-salissa** (Eteläesplanadi 16, Helsinki). Tilaisuuteen voi osallistua myös etäyhteydellä. Kuulemistilaisuudessa esiteltävä luonnos hallituksen esityksestä toimitetaan noin kaksi viikkoa ennen kuulemistilaisuutta.

Kuulemistilaisuudessa pidettävien puheenvuorojen pituutta joudutaan rajoittamaan osallistujien määrästä riippuen **kahteen tai kolmeen minuuttiin**.

Kuulemistilaisuuteen osallistumisen sijasta voitte toimittaa lausuntonne sähköpostitse **viitteellä STM022:00/2017 viimeistään 25.4.2018** sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo@stm.fi.

Tilarajoitteiden vuoksi toivomme, että kustakin yhteisöstä tilaisuuteen paikan päälle osallistuu **enintään yksi henkilö**. Pyydämme ilmoittamaan osallistumisestanne (paikan päälle tai skype-yhteys) oheisen linkin kautta: <https://www.webpolsurveys.com/S/20C5A5954B277A0A.par> viimeistään **perjantaina 25.4.2018**. Skype-linkki lähetetään ilmoittautumisen jälkeen.

Lisätietoja antaa Marja Penttilä (02951 63404, marja.penttila@stm.fi).

TERVETULOA!

JAKELU

Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Valtiovarainministeriö
Tietosuojavaltuutettu
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Valvira
KELA
Helsingin kaupunki

Kuopion kaupunki
Jyväskylän kaupunki
Lahden kaupunki
Oulun kaupunki
Turun kaupunki
Tampereen kaupunki
Vaasan kaupunki
Ahvenanmaan maakunta
Sairaanhoitopiirit
Erityishuoltopiirit
EKSOTE
SiunSote
ESSOTE
Lääkäripalveluyritykset LPY
Suomen Hammaslääkäriliitto
Suomen Kuntaliitto
Suomen Lääkäriliitto
Terveyspalvelualan liitto
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
SOSTE ry
Eläketurvakeskus
Alkuperäinen lainvalmistelutyöryhmä

TIEDOKSI

Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko
Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila
Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen
Erityisavustaja Riikka Pirkkalainen
Erityisavustaja Hanna-Maija Kause
Erityisavustaja Niina Perälä
Erityisavustaja Kari Synberg
Erityisavustaja Tuomas Vanhanen
Erityisavustaja Matias Hilden

